

Kun porno tuli hakukoneisiin – käyttäjät ja uusien pornolajityyppien luominen

Tämä tutkimus käsittelee internetin pornohakukoneita. Väittämäni mukaan pornohakukoneet ovat antaneet tavalliselle internetin käyttäjälle mahdollisuuden toimia uusien pornolajityyppien luojina. Pornohakukoneet ovat myös hankaloittaneet ratkaisevasti pornon määrittelemistä. Tämän katsauksen tarkoitus on käydä mahdollisimman kattavasti läpi, miten tämä lajityyppien luominen ja pornon määrittelemisen hankaluus hakukoneissa tapahtuu.

Internetin läpimurto ja hakukoneiden synty

Internet iski itsensä läpi vuosien 1993 ja 1994 taitteessa. Lähinnä tutkimuskäyttöön ja vastaavanlaisiin yksityisiin tarkoituksiin mielletystä verkosta tuli hetkessä kaikille ihmisille yhteinen ja yleinen digitaalinen media. Yritykset, valtiot ja yksityiset ihmiset toivat itsensä pikavauhtia internetiin. Internetistä muodostuikin maailmanlaajuinen verkko, jossa oleva tieto oli tarjolla kaikille helposti ja vaivattomasti. Sähköposti mahdollisti ihmisten välisen nopean viestinnän (katso esim. Briggs & Burke 2005, 244–248).

Internetissä oleva tieto oli kuitenkin hajallaan: tarvittiin siis hakukoneita, joiden kautta tarvittavaa informaatiota pystyi vaivattomasti ja järjestelmällisesti etsimään. Ilman mahdollisuutta etsiä ja löytää internet olisi menettänytkin valtansa. Vuonna 1994 perustettu Yahoo oli yksi ensimmäisistä hakukoneista. Sen perustajina toimivat Jerry Yang ja David Filo. Neljä vuotta myöhemmin, vuonna 1998, amerikkalainen Larry Page ja venäläinen Sergey Brin perustivat Googlen hakukonepalvelun. 2000-luvun myötä Google on ajanut Yahoona ohi ja on tällä hetkellä suosituin ja tunnetuin internetin hakupalvelu (Briggs & Burke 2005, 264–265).

Internetin suomien mahdollisuuksien vuoksi ei siis ollut lainkaan yllättävää, että myös porno löysi tiensä hyvin pian maailmanlaajuiseen verkkoon. Internetin myötä myös pornografinen materiaali tuli kaikkien käyttäjien ulottuville, nautittavaksi milloin tahansa, missä tahansa. 1990-luvulla pornoteollisuus laajentui maailmanlaatuiseksi liiketoiminnaksi. Tähän laajentumiseen vaikuttivat erityisesti pornoa koskevat lainsäädännölliset muutokset, mediateknologioiden kehitys ja globalisoituminen. Internetissä olevista teollisuuden aloista erityisesti pornoteollisuus on yksi kaikkein eniten menestyvistä sisällöntuottajista ja palveluntarjoajista (Nikunen, Paasonen & Saarenmaa 2005, 10–11).

Samalla tavoin kuin muunkin tiedon kanssa myös pornografiselle materiaalille piti kehittää palveluita, jotka helpottaisivat kyseisen materiaalin löytymistä internetin tietotulvan keskeltä. Tästä syystä syntyi erilaisia pornohakukoneita. Pornohakukoneet ovat pääsääntöisesti ilmaisia, mutta hakukoneissa on myös mahdollisuus ladata maksullisia elokuvia, jotka hakukoneiden väittäjien mukaan ovat parempilaatuisia kuin ilmainen materiaali. Vuonna 2006 perustettiin muun muassa sivustot *Redtube*, *Xtube*, *Youporn* ja *PornoTube*. Seuraavina vuosina pornohakukoneiden määrä kasvoi muun muassa sellaisilla sivustoilla kuin *Xhamster* (perustettu 2007) ja *Lobstertube* (perustettu 2008). Varsinkin *Xhamster*, *Youporn* ja *Redtube* ovat sivustoja, joille kuka tahansa voi ladata pornovideoita. Videoita on mahdollisuus katsella online-yhteydellä ilman, että niitä tarvitsee erikseen ladata tai tallentaa käyttäjän omalle tietokoneelle.

Pornohakukoneet toimivat sekä kaupallisina että epäkaupallisina palveluina. Esimerkiksi Youporn- ja Xhamster-sivustoilta löytyy paljon videoita, joita erinäiset pornoyhtiöt ovat ladanneet mainostarkoituksessa palveluun. Tämän lisäksi sivustoilla on paljon myös yksityiskäyttäjien videoita, jotka ovat niin piraattivideoita pornoelokuvista kuin myös itse tehtyjä amatöörivideoita. Lobstertuben kaltaiset palvelut ovat taas sivustoja, joille ei suoranaisesti voi ladata videoita. Lobstertube kautta pystyy sen sijaan etsimään videoita, joita on ladattu muille sivustoille, kuten esimerkiksi juuri Youpornoon tai Xhamsteriin. Pornohakukoneissa tyypillistä on pornovideoiden kategorisointi eri osa-alueiksi. Käsittelen myös tätä tutkimuksessani.

RedTube on XHamsterin ohella yksi Youtube-formaattia jäljittelevistä pornosivustoista.

Tarkoitukseni on seuraavassa luvussa käydä läpi, miten hakukoneet ovat hankaloittaneet pornon määrittämistä. Toisessa luvussa keskityn tarkastelemaan sitä, millä tavalla yksityiset käyttäjät synnyttävät uusia pornolajityyppjä hakukoneissa.

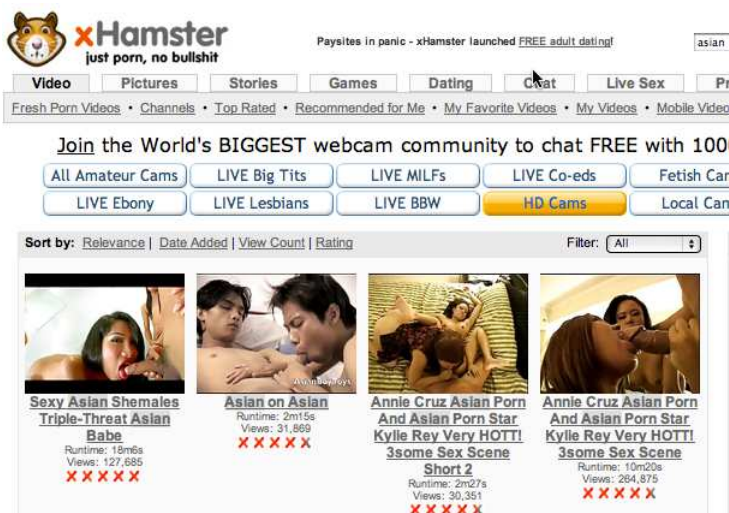
Määrittely vaikeutuu

Pornon tarkkaa määrittämistä on aina pidetty vaikeana. Käsitteenä porno on melko liukuva ja epämääräinen. Mutta kaiken kaikkiaan sana *porno* pitää sisällään jotain sellaista, jossa on negatiivinen kaiku. Tämän vuoksi pornosta saatetaan puhua aikuisviihteenä tai erotiikkana. Pornon kategorioiden väliset raja-aidat ovat kuitenkin joustavia ja tulkinnanvaraisia (Nikunen, Paasonen & Saarenmaa). Yleisesti ajateltuna pornon tunnistaa tietyistä hardcore-piirteistä, eli kiihottuneiden sukupuolielinten ja seksuaalisen aktin näyttämisestä sensuroimattomana. Internetin pornohakukoneet ovat entisestään vaikeuttaneet pornon määritelmää. Hakukoneissa ei edes yritetä löytää eräänlaista normaalia tai keskivertopornoa, joka miellyttäisi kaikkia, vaan pikemminkin päinvastoin. Hakukoneet tarjoavat pornoa lukuisina eri kategorioina, monina eri variaatioina ja vaihtoehtoina. Käytän seuraavassa esimerkkinä pornohakukonetta *Xhamster*.

Xhamsterin etusivu kertoo jo paljon siitä, kuinka monimuotoista pornoa sivusto sisältää. Sivun mainoslauseessa luvataan, että sivu sisältää ”*pelkkää pornoa, ei mitään paskaa*” (”just porn, no bullshit”). Eli tämän mukaan kaikki sivulta löytyvä materiaali voidaan käsittää pornoksi. Xhamsterin etusivun vasemmassa laidassa on luettelo sivun sisältämistä kategorioista. Aakkosjärjestyksessä oleva luettelo alkaa kategorioilla ”amateur”, ”anal”, ”asian”, ”babes”, ”bbw” ja päättyy kategorioihin ”vintage”, ”voyer”, ”webcam”. Väliin mahtuu kymmenittäin muita kategorioita. Tämän lisäksi sivun käyttäjällä on mahdollisuus hakea sivustolta videoklippejä erikseen haluamallaan sanoilla. Kategorialuettelon vieressä on still-kuvia viimeksi ladatuista videoista. Uudet lataukset eivät mene millään tavalla kategorioittain vaan todellakin täsmällisesti sen mukaan, mikä video on ladattu sivulle viimeksi. Näin ollen sivun käyttäjän eteen saattaa avautua joukko mitä tahansa videoita ”amateur”- ja ”webcam”-kategorioiden väliltä – riippuen siis kokonaan siitä, mitkä

videot on satuttu lataamaan viimeksi. Tällä tavoin Xhamster toimii täysin päinvastoin kuin pornokaupat, joissa tarjolla olevat pornoelokuvat on lajiteltu tarkasti tiettyihin kategorioihin, niin että tietystä kategoriasta elokuvaa etsivä asiakas ei törmäisi elokuvaan sellaisesta kategoriasta, mikä ei häntä miellytä.

Näin ollen jo Xhamsterin etusivulle joutuessaan käyttäjällä on vastassaan kaikki mahdollinen, mikä voidaan ylipäänsä käsittää pornoksi. Käyttäjän klikatessa jotakin tiettyä kategoriaa tämän eteen avautuu jälleen uusien alakategorioiden viidakko, jotka nekin jatkavat jakautumista tarkemmiksi kategorioiksi. Esimerkiksi Xhamsterin ”amateur”-osiosta käyttäjällä on mahdollisuus poimia katsottavakseen klippejä, joiden nimet ovat varsin erityyppisiä, kuten *Amateur Latina*, *Amateur Shemale*, *Homemade Amateur Titfuck Boobs Cumshot* ja *Amateur Dude Wanking & Sucking Stiff Dong*. Käyttäjä ei ole turvassa mitään. ”Amateur”-kategorian takana ei ole mitään selväksi määriteltyä kategoriaa, vaan täysin erilaisten klippien värikäs joukko. Tietenkin joissain kategorioissa määritteet ovat selkeämmät. Esimerkiksi kategoria ”Asian” koostuu lähes yksinomaan klipeistä, joissa esiintyy otsikon mukaisesti aasialaisia, useimmiten naisia. Mutta tämänkin kategorian klippien sisältö voi poiketa toisistaan varsin paljon, kuten videoiden nimet jälleen kertovat: *Asian Milf Suck My Cock and Looks Up Doing It*, *Asian Takes A Black Cock* tai *Asian Girl Loves Her Dildo*. Jonkin tietyn alakategorian etsimistä helpottaa kovin paljon se, että käyttäjällä on mahdollisuus itse kirjoittaa valitsemansa sanat hakukenttään.

Pelkällä ”Asian”-hakusanalla voi saada eteensä mitä tahansa 3somesta ”shemale”- ja homopornoon.

Jos kaikkia Xhamsterin ja muiden pornohakukoneiden videoita ajattelee yksittäisinä elokuvina, eivät nämä elokuvat enää täytä niitä vaatimuksia, joiden avulla pornoa on määritelty tai tyypitelty. Veijo Hietalan mukaan niin kutsuttu rahaotos (*moneyshot*) on hyvin tärkeä ja olennainen osa pornoelokuvaa. Rahaotoksessa mies ejakuloi naisen päälle. Tällä tavoin rahaotos toimii ikään kuin todisteena ja visualisointina siitä, että seksi ja miehen nautinto on aitoa. Tällä tavoin pornoelokuvaa katsova mies voi masturboidessaan samaistua elokuvan päähenkilöön (Hietala 1996, 40).

Pornohakukoneiden videoklippien kohdalla Hietalan näkemys pitää paikkansa enää ainoastaan osittain. Toki joissain, ja oikeastaan useimmissa, hakukoneiden pornoelokuvien klipeissä siemensyöksyllä on edelleen tärkeä funktio. Toisaalta on myös klippejä, joissa siemensyöksyä ei ole lainkaan tai ainakaan sitä ei näytetä. Esimerkiksi ”creampie”-kategoriassa on tapana, että mies laukeaa naisen sisälle. Tällä tavoin varsinaista siemensyöksyä ei näytetä. Tämän lisäksi ”pov doggy style” -kategoriassa siemensyöksyjä ei ole välttämättä ollenkaan (POV, point of view, tarkoittaa näkökulmaotosta, jossa kuvaaja on itse mukana). Xhamsterissakin useista näiden kategorioiden

klipeistä siemensyöksyt puuttuvat kokonaan. Siemensyöksyjä ei ikään kuin enää tarvita, sillä katsoja voi samaistaa itsensä kuvaruudun kautta konkreettisesti elokuvan mieheen, joka yhtyessään naiseen toimii samaan aikaan elokuvan kuvaajana. Näin kameran silmä on yhtä aikaa katsojan silmä.

On mielenkiintoista pohtia myös sitä, onko kaikki pornohakukoneissa oleva materiaali ylipäänsä pornoa. Esimerkiksi Xhamsterissa on klippi, joka on eräänlainen kokoelma elokuvassa *Ihon alla* (1997) esiintyvistä rakastelukohtauksista. Kyseessä on Samantha Mortonin tähdittämä valtavirtaelokuva, joka kertoo nuoren naisen seksuaalisesta itsensäetsinnästä. Elokuvaa voi toki pitää eroottisena, mutta muuttuuko se heti pornoksi, kun sen laittaa pornohakukoneeseen? *Xhamsterista* löytyy myös lukuisia klippejä, joissa on keskitytty pelkästään kuvaamaan kaupungin ihmisvilinässä kireissä housuissa liikkuvien naisten takapuolia. Ovatko nämäkin klipit pornoa? Kyllä ilmeisesti, jos on uskominen Xhamsterin mainoslausesta ”*Just porn, no bullshit*”. Näin ollen hakukoneiden pornoa ei siis myöskään voi määritellä sen mukaan, kuinka paljon klipeissä näkyy paljasta pintaa tai onko klipeissä lähikuvia yhdynnästä ja sukupuolielimistä (hardcore porn).

Pornohakukoneiden porno tuntuu olevan siis mitä tahansa, mikä vain kiihottaa hakukoneiden käyttäjiä. Koska pornohakukoneiden käyttäjiä ja sinne elokuvia lataavia ihmisiä on useita (heistä suurin osa toisilleen tuntemattomia), on siis täysin mahdotonta, että pornohakukoneisiin olisi muodostunut jokin yleinen ja yhteinen linja ladattavan materiaalin suhteen. Pornohakukoneisiin voi kuka tahansa ladata oikeastaan mitä materiaalia tahansa. Tästä syystä pornon käyttäjistä on tullut myös pornon tuottajia.

Kategorioista genreiksi

Tarkoitukseni on seuraavassa käydä läpi, millä tavoin pornohakukoneiden videot muodostuvat erilaisiksi lajityypeiksi. Vertaan pornon lajityyppistä valtavirtaelokuvan lajityyppisiin ja käytän apuna Rick Altmanin määritelmiä lajityyppien synnystä ja uusiutumista. Tarkoitukseni on osoittaa se, miten internetin hakukoneissa oleva porno ei muutu lajityypeiksi samalla tavalla kuin elokuvat yleisesti. Altmanin mukaan ”*genre-elokuvat ovat elokuvia, jotka on tuotettu sen jälkeen, kun kyseessä oleva genre on yleisesti tunnustettu ja vihitty käyttöön substantifikaation kautta. Tämän rajallisen periodin aikana yhteiset tekstuaaliset ainekset ja rakenteet kannustavat yleisöjä tulkitsemaan elokuvia lajiodotusten ja -normien mukaisesti eikä irrallisina yksikköinä.*” (Altman 2002, 75).

Altmanin mukaan erilaiset lajityypit niin elokuvissa, kirjallisuudessa kuin muissakin taiteissa eivät näytä syntyvän ripotellen. Uudet genren syntyvät eräänlaisen tieteellisen tunteisen jakautumisprosessin myötä. Syntynyt terminologia ikään kuin edustaa synkronisen kategorisoinnin pysyvää ja vakaata lopputulosta (Altman 2002, 81). Kun genren on tapana muuttua, Altman puhuu prosessista, jonka olennaisia tekijöitä ovat adjektiivit ja substantiivit. Kun genre on Altmanin mukaan itsenäinen, se saa ikään kuin substantiivisen kohtelun. Kun genre on jälleen muuttumassa, se muuttuu adjektiivin kautta jälleen substantiiviksi. Altman mukaan esimerkiksi runouden olemassaoloa itsenäisenä kategoriana vahvistetaan sitä mukaa mitä useampia runouden tyyppisiä nimetään. Näin jokainen tyyppi vastaa runouden erilaista potentiaalista aspektia (Altman 2002, 81). ”*Kun hylätään substantiivi ja korotetaan adjektiivi substantiiviseen asemaan – lyriikka – ollaan jo tehty aika lailla enemmän kuin vain siirretty yleisestä tyylistä, runoudesta, erityistapaukseen, lyriiseen runoon. Kun adjektiiville annetaan substantiivin status, implikoidaan samalla, että lyriikka on olemassa erillisenä runoudesta, eli siitä substantiivista, jota se alun perin pyrki muuttamaan*” (Altman 2002, 72). Adjektiivilla on siis aluksi kuvaileva asema. Mutta jotta

adjektiivista tulisi itsenäinen, eli substantiivinen, täytyy adjektiivin osoittaa, että se pystyy itsenäisesti ottamaan haltuunsa asioita, joita sitten luotsamaan eteenpäin (Altman 2002, 73).

Altman käyttää amerikkalaista film noiria esimerkkinä siitä, miten jokin elokuvagenre muuttuu adjektiivista substantiiviksi. Film noir -käsitteen loivat alun perin ranskalaiset toimittajat Nino Frank ja Jean-Pierre Chartier. Artikkeleissaan he sovelsivat amerikkalaiseen elokuvaan samaa käytäntöä kuin tiettyihin ranskalaisiin salapoliisiromaaneihin, joita kutsuttiin nimellä *série noire*. Noir termillä alettiin kuvata kaikkia elokuvia, joissa oli synkkä ilmapiiri. Vuoden 1939 heinäkuussa ranskalaiset kriitikot huomasivat, että noir kuvailevana adjektiivina alkoi saada luokittelevan merkityksen ja näin monia synkkiä ranskalaiselokuvia alettiin kutsua film noir -elokuviksi. Hollywood-elokuvista esimerkiksi *Nainen ilman omaatuntoa* (1944) nähtiin murhamelodraamana, *Hyvästi, kaunokaiseni* (1944) trillerinä ja *Nainen ikkunassa* (1944) porvarillisena melodraamana. Mutta näitä kaikkia elokuvia yhdisti synkkä ilmapiiri, joten niitä kutsuttiin yhteisnimityksellä noir. Aluksi adjektiivina käytettyä noir muuttui substantiiviksi vasta sotien jälkeen (Altman 2002, 88–89).

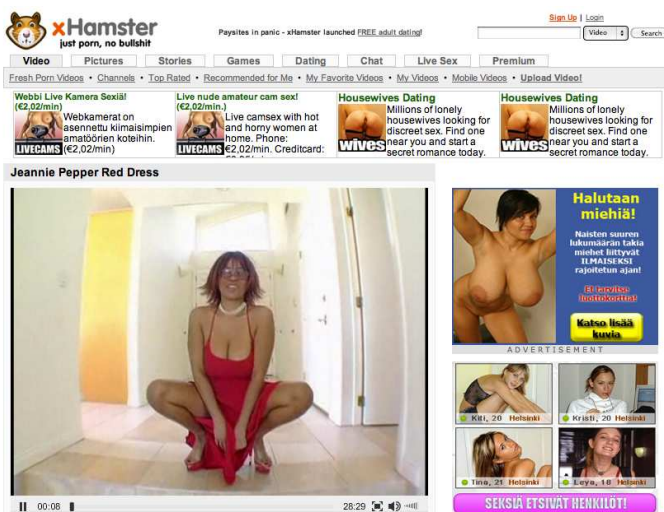
Film noir -elokuvat voidaan siis nähdä tiettyntyyppisenä elokuva-tyylinä, jotka aluksi määrittävän adjektiivin kautta muuttuivat genreä edustavaksi substantiiviksi. Altmanin mukaan ”*elokuva-tyylien ja -genrejen muodostuminen on loppumaton prosessi, joka on läheisesti sidoksissa kapitalistiseen tuotedifferentiaation tarpeeseen*” (Altman 2002, 83). Esimerkiksi Warner Bros. tuotti aikoinaan sotilaselämään sijoittuvia musikaaleja, joita alettiin kutsua sotilasmusikaaleiksi. Vähitellen sotilasmusikaalit muuttuivat omaksi genreksi (Altman 2002, 83). Yksinkertaisesti ilmaistuna Altmanin teoria näkyy seuraavanlaisesta kaaviosta: substantiivi GENRE (substantiivi 1) -> adjektiivi SYKLI (substantiivi 1 + adjektiivi 2) -> substantiivi GENRE (substantiivi 2) -> adjektiivi SYKLI (substantiivi 2 + adjektiivi 3) -> substantiivi GENRE (substantiivi 3) jne. (Altman 2002, 85).

Mutta päteekö tämä sama genremuodostus sitten internetin pornohakukoneisiin? Kyllä ja ei. Edellisessä luvussa mainitsin erityyppisiä pornon kategorioita, joita Xhamster-hakukoneesta löytyi. Näitä kategorioita voidaan pitää pornoelokuvien eri genreinä. Toisaalta nämäkin genret voivat sekoittua: toinen ei sulje toistaan pois. Esimerkiksi amatööri-geenissä voi esiintyä aasialaisia näyttelijöitä ja ”bbw” (*big beautiful women*) voi yhdistyä ”vintagessa” (klassinen porno). Pornon eri lajityypit voivat siis sekoittua toisiinsa samalla tavalla kuin valtavirtaelokuvan lajityypit, kuten esimerkiksi komedia ja musikaali sekoittuvat komediamusikaalissa tai musikaalikomediassa. Pornossa syntyy kuitenkin uusia genrejä jatkuvasti, mutta ei samalla tavalla kuin normaalissa elokuvassa. Hakukoneissa esiintyvät pornogenret eivät siis ole ”*läheisesti sidoksissa kapitalistiseen tuotedifferentiaation tarpeeseen*”. Kapitalistinen tuotedifferentiaatio ajatuksena on lähinnä se, että ”*analysoimalla ja jäljittelemällä tuottoisimpien elokuvien myyvimpiä ominaisuuksia studiot pyrkivät panemaan alulle elokuvasyklejä, joista kehittyy tiettyyn studioon yhdistettyjä, menestyviä ja helpokäyttöisiä malleja*” (Altman 2002, 80).

Pornohakukoneista löytyy myös paljon klippejä uusista elokuvista, joita pornotuotantoyhtiöt ovat sivustoille lisänneet mainostusmielessä. Klippien perässä on monesti internetosoite, jonka kautta pääsee maksulliseen palveluun, josta kokonaisen elokuvan voi ostaa. Tällä tavoin voisi sanoa, että kaupallinen porno on ”*läheisesti sidoksissa kapitalistisen tuotedifferentiaation tarpeeseen*”. Samoin kuin elokuvien eri lajityyppien tapaan myös porno on lajityyppinä muovautunut valtavasti. Esimerkiksi amerikkalainen porno poikkeaa tänä päivänä paljon siitä, mitä se oli vielä nelisenkymmentä vuotta sitten. Tiukkaa sensuuria ylläpitävän ankaran Haysin koodin murtuminen Yhdysvalloissa vuonna 1968 merkitsi eräänlaista pornovallankumouksen aaltoa. Tämä merkitsi sitä, että etenkin 1970-luvulla pornoa alettiin tehdä liukuhinnalla. Porno purkautui myös julkiseen

tietoisuuteen hardcore-elokuvien *Syvä kurkku* (1972) ja *Behind the Green Door* (1972) myötä (ks. esim. Hietala 2001, 227–236). Pornoelokuvat ottivat mallia oikeista elokuvista ja rakentuivat samaan muotoon. Erotuksena vain se, että juoni pornoelokuvissa oli hyvin heppoinen. Juonen tarkoituksena oli ainoastaan kuljettaa näyttelijöitä seksikohtauksesta toiseen. Mutta olennaista tuon ajan pornoelokuvissa oli kuitenkin se, että ne olivat fiktioelokuvia.

Nykyaikana pornoelokuvat ottavat monessa suhteessa mallia enemmänkin tosi-tv-ohjelmista. Esimerkiksi Xhamsteristä löytyvässä klipissä *Jeannie Pepper Red Dress* pornotähti Jeannie Pepper esiintyy omana itsenään. Häntä haastattelee kameran takana oleva mies, jonka kanssa hän lopulta päätyy harrastamaan seksiä. Samantyyppisiä klippejä löytyy Xhamsterista useita. Tällaisissa videoissa korostuu myös tietyyppinen halpuus ja amatöörimäisyys. Videot on kuvattu miltei yhdellä otolla lavastuksessa, johon ei välttämättä sängyn tai sohvan lisäksi kuulu mitään muuta oleellista. Tällä tavalla videot ovat ikään kuin lähempänä niitä katsovan kuluttajan todellisuutta ja arkea. Fiktiivistäkin pornoa tottakai tehdään niiden rinnalla.

Tosi-tv on saapunut pornoonkin.

Yksityisten käyttäjien levittämässä klipissä pornon ei kuitenkaan voi katsoa toteuttavan kapitalistista tuotedifferentiaatiota. Yksityisten käyttäjien toimintaa eivät ohjaa minkäänlaiset kapitalistiset velvoitteet. Näin ollen heidän levittämät klippinsä voivat olla mitä tahansa. Ne voivat olla kokonaisia pornoelokuvia tai eri pornoelokuvista napattuja yksittäisiä kohtauksia; ne voivat olla kokoelmia, peräjälkeen liitetty pätkiä esimerkiksi tietyn pornonäyttelijän elokuvista, tai sitten ne voivat olla tekijöiden itsensä tekemiä amatöörivideoita. Klippien pituus vaihtelee parista sekunnista pariin tuntiin. Klippien määrittely syntyy oikeastaan sen mukaan, minkälaisen otsikon tai millaiset taglinet klippien lataajat videoilleen antavat.

On siis olemassa tietyt peruskategoriat, joiden mukaan pornogenrejä luokitellaan. Mutta kuten aikaisemmin todettiin, nämä kategoriat ovat hyvin laveasti määriteltävissä. Jotta genret pääsisivät muuttumaan, tarvitaan tietyt kuvaavat adjektiivit muokkaamaan näitä genrejä. Rahaotosta voidaan pitää yhtenä perusgenreistä. Silti, sana rahaotos klipin otsikossa ei oikeastaan kerro vielä mitään muuta klipin sisällöstä kuin sen, että siinä tapahtuu laukeaminen. Pienten, lisättävien määritelmien avulla (rahaotos kasvoille tai rinnoille) klipin sisältö muuttuu selkeämmäksi. Tällä tavoin ”rahaotos kasvoille”- ja ”rahaotos rinnoille”-klipeistä muodostuu ikään kuin omat kategoriansa, omat genrensä. Altmanin substantiivi-adjektiiviteorian voidaan sanoa toteutuneen: ”genre-elokuvat ovat elokuvia, jotka on tuotettu sen jälkeen, kun kyseessä oleva genre on yleisesti tunnustettu ja vihitty

käyttöön substantifikaation kautta”. Substantifikaatio kyllä toteutuu, mutta epäselväksi jää, kuinka yleisesti se on tunnistettu.

Kuten aikaisemmin mainitsin, pornohakukoneiden käyttäjät ovat melko suurelta osin toisilleen tuntemattomia toimijoita. Näin ollen mitään varsinaista yleistä tunnustusta uusien pornolajityyppien kohdalla ei käyttäjien välillä tapahdu. Ja käyttäjien anonyymiudesta ja hakukoneiden paljoudesta johtuu myös se, että mitään tiettyä alkua jonkin tietyn genren alkua tai käyttöön vihkimistä on hyvin vaikea paikantaa. Näin ollen on myös täysin mahdotonta sanoa, mitkä ovat niitä klippejä, jotka on tuotettu ”käyttöön vihkimisen jälkeen”. Päinvastoin kuin elokuvien kohdalla, hakukoneiden pornoklippien kohdalla genrejen uusiutuminen ei siis tapahdu lainkaan järjestelmällisesti. Tällaiseen epäjärjestelmällisyyteen vaikuttaa ennen kaikkea se, että yksittäisten käyttäjien lisäämien pornoklippien taustalla ei ole minkäänlaista taloudellista ajattelua tai voiton tavoittelua. Yksityiset ihmiset lisäävät klippejä internetiin ainoastaan omien seksuaalisten mieltymystensä mukaan. Käyttäjät kokevat jonkin tietyn edellä mainitun genren jollakin tapaa itseään kiihottavana, täten haluten jakaa klipin myös muille käyttäjille, ”yhteiseksi hyväksi”.

Henri Rehnström
Mediatutkimus
Turun yliopisto

Lähteet

Altman, Rick (2002), *Elokuva ja genre*. Tampere: Vastapaino.

Briggs, Asa & Burke, Peter (2005), *A Social History of the Media*. Cornwall: Polity.

Hietala, Veijo (1996), *The End: Esseitä elävän kuvan elämästä ja kuolemasta*. Helsinki: Kirjastopalvelu.

Hietala, Veijo (2001), Seksivallankumous? Seksi politiikan välineenä 1960–1970-luvun elokuvassa. Teoksessa Hannu Nieminen & Jukka Sihvonen (toim.), *Mediatutkimus: näkökulmia ja kartoituksia*. Turun yliopiston taideaineiden tutkimuksen laitoksen julkaisuja, Sarja A, no 47. Turku: Turun yliopisto, 227–237.

Nikunen, Kaarina, Paasonen, Susanna & Saarenmaa, Laura (2005), *Jokapäiväinen pornomme: media seksuaalisuus ja populaarikulttuuri*. Tampere: Vastapaino.